

Sygnatura akt VI U 230/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Tomasz Korzeń

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Kopala

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2023 roku

sprawy z odwołania **B. J.**

od decyzji z dnia 14 kwietnia 2023 roku, znak: (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.

o przyznanie renty

oddala odwołanie.

Tomasz Korzeń

VI U 230/23 UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.04.2023 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. odmówił B. J. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczona B. J. odwołała się od tej decyzji. Wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy lub ewentualnie przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania. Podała, że ZUS nie uwzględnił argumentacji i wyjaśnień podniesionych przez nią w piśmie z dnia 13.02.2023 roku. Jej aktualny stan zdrowia nie pozwala jej samodzielnie funkcjonować, a tym bardziej na wykonywanie jakiegokolwiek pracy. Nie jest w stanie chodzić, korzysta z przenośnej toalety, która znajduje się przy łóżku i ma trudności w wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. wniósł o oddalenie odwołania. Podał, że ubezpieczona orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 23.02.2023 roku została uznana za osobę częściowo niezdolną do pracy od 09.12.2021 roku do 29.02.2024 roku, z zastrzeżeniem, że niezdolność ta nie istniała w dniu 28.02.2013 roku. Wobec tego ubezpieczona by uzyskać prawo do renty musi legitymować się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 5 lat, przy czym powinien on przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Ubezpieczona nie spełnia tych warunków i dlatego organ rentowy odmówił przyznania jej prawa do spornego świadczenia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. J. urodziła się (...). Posiada orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności od dnia 13.09.2022 roku do dnia 27.09.2025 roku.

W dniu 30.11.2022 roku wystąpiła z wnioskiem o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy. Orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 23.02.2023 roku została uznana za osobę częściowo niezdolną do pracy od 09.12.2021 roku do 29.02.2024 roku. Wg tej komisji niezdolność nie istniała w dniu 28.02.2013 roku. (**bezsporne**)

Pozwany uznał za wykazane okresy składkowe i nieskładkowe łącznie w wysokości 12 lat, 2 miesiące i 21 dni. W ciągu ostatniego dziesięciolecia przed datą zgłoszenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy, tj. w okresie od 30.11.2012 roku do 29.11.2022 roku udowodniła łącznie 1 rok, 9 miesięcy i 24 dni. Natomiast w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy, tj. w okresie od 09.12.2011 roku do 08.12.2021 roku łącznie 2 lata, 5 miesięcy i 4 dni.

B. J. dotychczas pracowała m.in. jako ekspedientka, referent ekonomiczny, zastępca kierownika sklepu, rejestratorka medyczna, opiekunka osób starszych oraz prowadziła własną działalność gospodarczą. Obecnie nie pracuje.

U ubezpieczonej rozpoznano chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego, stan po złamaniu blaszki granicznej L4, lewoboczne skrzywienie kręgosłupa, gonartrozę oraz polineuropatię alkoholową. Występują u niej zaburzenia chodu z towarzyszącymi zaburzeniami równowagi i niezbornością kończyn. Niepełnosprawność i niezdolność do pracy ubezpieczonej istnieje od dnia 09.12.2021 roku. W badaniu nie stwierdzono upośledzenia funkcji narządu ruchu, dającego podstawę do orzeczenia trwałej niezdolności do pracy.

dowód: dokumenty w aktach ZUS: dokumenty emerytalno-rentowe: wniosek k. 1-3, informacja o okresach składkowych i nieskładkowych k. 5-7, umowa o pracę k. 8-11, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS k. 53-53v, orzeczenie Komisji Lekarskiej k. 54-54v, decyzja k. 61-61v; dokumenty w aktach sprawy: decyzja k. 6-6v, orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 11-12, przesłuchanie ubezpieczonej k. 70

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej podlegało oddaleniu.

Zgodnie z art. 57 ust.1 ustawy z 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2023.1251, zwana dalej ustawą), renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów;
- 4) nie ma ustalonego prawa do emerytury z Funduszu lub nie spełnia warunków do jej uzyskania.

Zgodnie z ust. 2 przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

W myśl art. 58 ustawy warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej:

- 1) 1 rok - jeżeli niezdolność do pracy powstała przed ukończeniem 20 lat;
- 2) 2 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 20 do 22 lat;

- 3) 3 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 22 do 25 lat;
- 4) 4 lata - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 25 do 30 lat;
- 5) 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat (ust. 1).

Okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej oraz okresów pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych lub zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (ust. 2). Jeżeli ubezpieczony nie osiągnął okresu składkowego i nieskładkowego, o którym mowa w ust. 1, warunek posiadania wymaganego okresu uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia przed ukończeniem 18 lat albo w ciągu 6 miesięcy po ukończeniu nauki w szkole ponadpodstawowej, ponadgimnazjalnej lub w szkole wyższej oraz do dnia powstania niezdolności do pracy miał, bez przerwy lub z przerwami nieprzekraczającymi 6 miesięcy, okresy składkowe i nieskładkowe (ust. 3). Przepisu ust. 2 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy, o którym mowa w art. 6, wynoszący co najmniej 25 lat dla kobiety i 30 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy (ust. 4).

Zgodnie z art. 12 ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (ust.1). Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy (ust. 2). Częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji (ust. 3). W myśl zaś art. 14 ust. 3 w/w ustawy orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji.

Stosownie do treści art. 13 ust. 1 ustawy, przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się: 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, 2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Ust. 2 niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat, z zastrzeżeniem ust. 3. Ust. 3 niezdolność do pracy orzeka się na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu. Ust. 3a jeżeli osobie uprawnionej do renty z tytułu niezdolności do pracy przez okres co najmniej ostatnich 5 lat poprzedzających dzień badania lekarskiego brakuje mniej niż 5 lat do osiągnięcia wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1a i 1b, w przypadku dalszego stwierdzenia niezdolności do pracy orzeka się niezdolność do pracy na okres do dnia osiągnięcia tego wieku. Ust. 4 tego przepisu stanowi zaś, iż zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy.

Podstawowym warunkiem przyznania prawa do renty jest istnienie niezdolności do pracy. Ubezpieczona wykazała częściową niezdolność do pracy od 09.12.2021 roku do 29.02.2024 roku, przy czym jej niezdolność do pracy nie istniała w dniu 28.02.2013 roku. Niezdolność ta powstała w dniu 09.12.2021 roku, kiedy to ubezpieczona miała 55 lat, czego skarżąca w niniejszej sprawie nie kwestionowała (k. 22, 70). Pośrednio na brak wcześniejszej niezdolności do pracy wskazuje także okoliczność, iż w 2020 r. ubezpieczona pracowała.

Wobec tego kolejną przesłanką uzyskania prawa do renty jest posiadanie wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych. Zgodnie z przepisami ustawy, jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat, jak ma to miejsce w przypadku ubezpieczonej, to okres składkowy i nieskładkowy musi wynosić łącznie co najmniej 5 lat. Okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy. Z przedłożonych dokumentów wynika, że ubezpieczona wiek 30 lat osiągnęła w dniu 15.05.1996 roku. Wykazała okresy składkowe i nieskładkowe łącznie w wysokości 12 lat, 2 miesiące i 21 dni. W ciągu ostatniego dziesięciolecia przed datą zgłoszenia wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy, tj. w okresie od 30.11.2012 roku do 29.11.2022 roku udowodniła łącznie 1 rok, 9 miesięcy i 24 dni. Natomiast w ostatnim dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy, tj. w okresie od 09.12.2011 roku do 08.12.2021 roku łącznie 2 lata, 5 miesięcy i 4 dni.

Ubezpieczona podnosiła nie uwzględnienie przez ZUS do okresu składkowego i nieskładkowego zatrudnienia w (...) we W., Zakładzie Opieki Zdrowotnej we W. oraz (...) we W.. Skarżąca z zatrudnień w tych miejscach przedłożyła wyłącznie umowy o pracę, co w postępowaniu przed organem rentowym nie stanowi środka dowodowego. W celu ich zaliczenia powinna przedłożyć świadectwa pracy, których jak podała nie posiada. Przy czym należy zaznaczyć, iż ubezpieczona zatrudniona tam była w latach 1987-1989, a dziesięciolecia brane pod uwagę przy obliczaniu okresu składkowego i nieskładkowego to od 30.11.2012 roku do 29.11.2022 roku oraz od 09.12.2011 roku do 08.12.2021 roku. Oznacza to, że zatrudnienie w (...) we W., Zakładzie Opieki Zdrowotnej we W. oraz (...) we W. nie ma żadnego wpływu na wynik postępowania prowadzonego przed organem rentowym. Nawet przy uwzględnieniu tych okresów pracy ubezpieczona nie osiągnęłaby wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w wysokości co najmniej 5 lat ani okresu składkowego wynoszącego 20 lat. W niniejszej sprawie by ubezpieczona mogła uzyskać prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, jej niezdolność musiałaby powstać na dzień 28.02.2013 roku. Wobec tego, należy uznać, że skarżąca nie udowodniła wymaganego stażu 5 lat, bowiem pomiędzy 28.02.2023 roku a 27.08.2018 roku nie podlegała ubezpieczeniom społecznym.

Ubezpieczona, nawet ze spornymi okresami, nie legitymuje się dwudziestoletnim okresem składkowym, tak więc nawet istnienie całkowitej niezdolności od pracy, nie spowoduje możliwości zastosowania wyłączenia z art. 57 ust. 2.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe w pełni rozstrzyga istotę sporu.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontradiktoryjności, i tak zgodnie z art. 6 k.c. obowiązek dowodzenia powoływanych przez stronę okoliczności koresponduje z wyrażoną w art. 232 k.p.c. zasadą inicjatywy procesowej stron. Ubezpieczona z tego obowiązku się nie wywiązała i nie wykazała posiadania co najmniej 5 lat okresu składkowego i nieskładkowego w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku lub przed dniem powstania niezdolności do pracy.

Sąd ustalając stan faktyczny w sprawie oparł się na zeznaniach ubezpieczonej, a także dokumentach zgromadzonych w aktach niniejszej sprawy oraz aktach organu rentowego, których wiarygodności strony nie kwestionowały. Dokumenty te nie budzą również wątpliwości Sądu, wobec czego zostały uznane za wiarygodne w całości.

Mając na uwadze wskazane okoliczności, wobec nie spełnienia warunków z art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie.

sędzia Tomasz Korzeń